

Ai tâurna al tranvâi!

Chisà cum al srà cuntânt mî zièn Bêrto bonànma (Alberto Benni), ch'al fèva al biglietèri in vatta ai tranvâi bulgnîs di prèmm ân dal sêcol indrî! Tal qué sâtta in dâu fotografi ed chi ân che lé. *Corsi e ricorsi della storia*, cum al dirêv lu-là, còs, ctè, insâmma al filòsof Batéssta Vîc! Sé, parché al tram a l avèven e al funziunèva benéssum, però dâpp la guèra i dezidènn ch'l èra un quel pôc prâtic e alâura, vî incôsa! Praticamânt l istâss destén ch'al fó risarvè a quèsi tótt chi senpâtic trenén che, partând da Bulâggna, i se spargujèven par la Bâsa.

Acsé ai véns al mumânt di àutobus e pò anc di filobus, di àutobus a dû pian, cunpâgna Lânndra, e quî lunghéssum e snudâbil, che quand t i vadd a švultèr zâ par Sant'Isî da piâza Malpîghi a t vén fradd. Opûr quand i pâsen par Barberî, strècca cum l'é, ai tramma incôsa! Pr an dir pò dla *gincana* ch'i fan sâtta âl Dâu Târr, andând sänper a rîsg ed stargèr chi fitón ch'al pèr ch'i èven méss lé a bèla pòsta. Intânt quand a vâg al Pânt am câpita ed pasèr sâtta ai pilâster dal Pîpol Môvet, al trenén dl areopòrt, ch'al pâsa scadnazând... Al srêv bèl se a Bulâggna, invèzi che chi bistión ed dsdòt mèter, ai fòss una flòta ed chi vagunzén lé.

F. C.

Bulâggna e l Egétt

Stòrica uréggin d un nóm

Anenòfi Quèrt fén da ragazlâtt l èra curiâus e desidèrâus d inparèr. Sintând che a Bulâggna la siânza l'èra ed cà trai mélla ân prèmma ch'ai fòss fundè l'Università, al caté la manîra d andèri una quèlc vòlta e quand al dvinté Faraân, al cminzipié a andèri pió spass, sia pûr in burgais e al fó là, a cuntât con chi filòsof, ch'al strulghé la dutréinna monoteéstica dl'adurazian dal sâul (Âton).

Al s èra cunprè una caslatta par quand al s farmèva a studièr e la maténna prèst l andèva int l ôrt a preghèr, con i ûc' sänper fèss al sâul e la còsa la dèva tant int l ôc' ala zânt che sía ló che al sît i al ciaménn al Mirasâul, nóm quassst ch'ai é vanzè l arcòrd int una strè dla zòna dla pòrta ed San Mâmel.

Quand al turnèva a cà sò, a *Tebe*, al purtèva a sò fiòl di papîr e dâl pergamèn pèrni ed siânza, che al ragazòl, apasiunè anca ló ai stûdi, al cunsultèva vluntîra e stand col pèder l inparèva anc la längua dal sît, che Amenòfi ormai al cgnusèva pulîd.

Ôgni vòlta che al pèder l èra drî a méttres in viâz, al fiòl al le suplichèva:

- *Popà, am tût anca mé?*

Mo ló l arspundèva par la prèmma:

- *Nâ, té nâ!*

- *Mo parché?*

- *Parché d nâ!*

Quand al Faraân al pighé i usvéi, l andé só al ragazòl e i religiûs insâmm ai curtigiàn i fénn una riugnân par truvèri un bèl nóm daggn d un rà e an catând gnént ed méi, i pinsénn d adruvèr una frès ch'i avèven sintó dir tanti vòlt e, sänza savair al significhèt, i al ciaménn: **Tût - Anc - Amé** che i nubiàn, par pronunzièrel méi, i i azuntén ala fén una "n".

Acsé al cínno al pasé ala stòria con al nóm ed **Tût - Anc - Âmen** e acsé al fó cgnusó in tótt al mânnd.

Dino Berti

L ôrghen a manuvèla

Amlèto l arivèva in pajais ala dmanndga maténna con al sò ôrghen fisè sâura a un caràtt e tirè da un sumâr. As farmèva ed solît int un cantân dla piâza dla piazza, avсэн al

ed Pedrèl po', lighè la bîstia al pèl dla lûs, al tachèva a prilèr la manuvèla dl ôrghen ch'al bucèva fòra, dimónndi fòrt, dla mùsica ed canzunâtt ed cal tânp lé. Una mùsica ch'la purtèva algrî stra i paesàn, la se dspirdèva int la campâgna fén ai cuntadén pió luntàn e isolè. Amlèto al fèva cal mstîr lé par sbarchèr al lunèri. L èra al 1946, lavurèr gnînta, având sâul al brâz a man drètta. Al brâz manzén al l avèva pèrs in guèra. Ai dèva una man sò fiòl ed dâgg' ân che, stra äli ètri còs, col panirén al cujèva la limòsna stra la zânt ch'ai èra in piâza. An i èra brîsa dâl traturî e di ristorânt in chi ân lé a San Marén. Se un quelcòon al vlèva magnèr, int al cafà ed Pedrèl i cusèven quel pr i operèri e la zânt ed pasâg', e spassi vòlt Amlèto e sò fiòl i vgnèven invidè a dšnèr dal padrân.

Una dmanndga, vgnó fòra dal cafà dâpp magnè, al l asptèva una bròtta surpraisa: sumâr e ôrghen i èren sparé. Amlèto al taché a švarslèr:

- *I m an rubè al sumâr con l ôrghen!*

Al sò bacàn l avèva fât vgnîr fòra d in cà i paesàn alarmè, fén che ón l indiché al zimitèri. Da cla pèrt là as sintèva una mùsica ch'la parèva qualla dl ôrghen. Arivè in cal sît, ai èra dû ragâz ch'i s divartèven a prilèr la manuvèla, mo dal sumâr gnanc l'âmbbra.

- *I m l an rubè!* - al pinsé sóbbit Amlèto - *dal pèl dla lûs an pòl brîsa èsres slighè da par ló! Par dstachèrel dal caràtt ai vòl la man d un òmen!*

Un bân nómmer ed paesàn i s dénn sóbbit da fèr, chi a pî, chi in bîci, i se spargujénn in tótti âl direziàn a zarchèr al sumâr. Ón l andé dai carabinieri a dnunzièr al fât, e lâur i s miténn sóbbit in mòto, anzi, in bîci. I s muvénn vèrs al cunfén con Castèl Mazâur, i avèven bele di suspèt. Defâti, int al prè atâis a un masadûr ai èra fairmi dâu caravèn ed zénghen e, lighè a un âlber ed vânc, ai èra al sumâr d Amlèto. Sóbbit dâpp la guèra, i ténp i èren dûr, i zénghen i rubèven d incôsa par viver. Dâpp avó indrî la sò bîstia e recuperè l ôrghen, Amlèto al turné in piâza a cuntèr i ûltum chès e a manuvrèr al sò strumânt. Int al riasónt di avvenimènt l arcurdé d an avair brîsa

méss al sâc con al fagn al còl dal sumâr (come i usèven fêr i bruzâi con i sù cavâl int âli âur ed sòsta). Acsé la bìstia l'êra arivè d'âura ed slighères e andèr dôvv ai êra dla bèla spâgna frassca da tafîer.

Dal 1947, con l'ariv dla pensiân ed guèra, Amlêto al dsmité ed slimusnèr int âl piâz. Al téns sänper sig l'ôrghen, al strumânt ch'ai dé môd ed vîver eserzitând un'ativitè con una man sâul par dû ân e dscarghèr tótta la râbia ch'l'avèva in còrp par la sò cundiziân infelîz che la guèra la i'avèva causè.

Elio Manini

Bìsti e superstiziân

I zûven i n pòlen brîsa savair, parché inción i insaggna zêrt quî che ai mî ténp i êren cgnusó da tótt. Zêrt che i cgnóssen pulîd tótti âl diavlarî purtè dal prugrès e dala litrònica, bân e spass inventè par tór in sđândla la zânt e pluchèri di góbbi. Acsé am é vgnó vójja ed cuntèr socuânt cuvlén dâl nòstri tradiziân d una vólta che al dé d incû âl pòlen parair un canpiunèri ed pistulunîsia, mo pr i nûster vîc' i êren una manîra normèl ed cundûser la sò vétta. Alâura parché dscurdères ed cäl tradiziân? Parché dscanzlèrli? Êl un quèl inteliğiânt o da pifarlût?

Pr esänpi, sänper una vólta, pr al pòpol bulgnais ed canpâgna mo anc ed zitè, la viòla (*coccinella*) l'êra un bistien ch'al purtèva furtónina e l'êra anc un pchè amazèr una lusêrta, parché – i gèven – la fó qualla ch'l'andé a pluchèr âl pièg ed Crésst in crâus. E s'as arivèva d'âura ed vaddren ónna con dâu cò, l'êra al segnèl d un bèl fât drî a arivèr.

Ai êra anc dâl bìsti che – pr i nûster vîc' – âl purtèven arlî e dsdétta còmm l'alâcc détt anc lugân (*alocco*) e al palpastrèl. Pr âl mî ziénni, se ala notè âl sintèven cantèr la zvatta, prèst ai srèv suzès un guâi. Mäntr invèzi s'âl ca-

tèven quèlca furnîga in cà, l'êra sâul un segnèl ed scuntrómmbel cinén o ed pinsîr, cum l' é tstimugnè anc dal nòster pruvèrbi *Furmîga brîga*.

Mo l'usanza pió senpâtica pr âl bìsti nustrèni l'êra qualla ed fèr da capîr in antèzzip ai òmen al boletén dal tänp, quand la televisiân e al *Meteo* i êren pió indrî che i mlón d st ètr ân. I al gèven anc con zêrt pruvèrbi còmm *Quand ai canta la garlûda* (tordo), *al tänp al mûda* e *S'ai canta al còcc* (cuculo), *matérina mójja e sîra sòtt*. La piòva la srèv arivè ed sicûr quand i rundócc' i vulèven atais a tèra, se al gât fagând âl sâu pulizî al s pasèva la zanpa drî dal'uraccia, se âli èv âl turnèven däntr al avièr prémma dla basâura. E pò ai êra tanti fòl e stòri ch'âl fèven maravièr i cínno, mo âl i êren cardó anc da quèsi tótt i grand, cunpâgna a qualla dal Giarân (*allodola*) ch'al vâula acsé in èlt parché l' é scapè dal paradîs e al vrèv turnèri, mo al câta sänper la pòrta asrè. O anc al Petrâss (*pettirosso*) che, in st mänter che Crésst al tirèva i ûltum, al vulé da ló e al s furé con un spén dla curâinna maciändes ed sangv int al pèt. E la rundanéina la s ciâma *Rundanéina dla Madòna* parché quand la mâma ed Gesó la zighèva sâtta ala crâus la i andé acsé atais tant da inmjères col sâu lègrum e, da cal dé, âl sâu pann ch'âli êren zelesténni âl dvintènn candi cme la naiv.

Mitând da una banda âl bìsti, a i srèv anc da arcurdèr zèrti usânz per guarîr dai mèl. Se quèlc d ón al vléss pruvèr, ecco: pr al spèsum dâl muròid, l' é asè tgnîr in bisâca un marân d Ênddia; i vîc' ch'i s péssn adòs i pòlen guarîr s'as i dà da magnèr dla chèren ed pândg aròst, mo sänza dîriel; al mèl ala tèsta dâl dòn al s n in vâ s'i s arvójjen in cò un pèr ed brèg dal maré; la vargatta d una spâusa l'êra un bèlsum par guarîr, tucând la pèrt amalè, un lazarén (*orzaio*), i bigât int al cûl di fangén, al fûg sâcher e âl stravultadûr. Al sò, âli êren tótti fantaî, superstiziân, ufèl. Mo tant nûster nûn e bsnûn, chi pió e chi mänc, i i tgnèven drî es i i catèven un ajût par supurtèr una vétta dûra e paîsa. An dégg mégga che a sti lavurîr arénn da craddri anc adès, a i mancarèv èter!

A dégg sâul che dscurdèrsi e dscanzlèri al srèv un quèl da zânt pòc

fûrb, parché a vgnân tótt d'ed lé, da chi şgubadûr cardinzón che con dâl fadîg da bìsti, int i camp e in zitè, i an arlivè fiû e anvûd fagändes arivèr fèn qué. E pò, s'a vlân guardèri pulîd: fantaî, superstiziân, ufèl i n i én anc adès? Âli én sâul pió còmdi parché i t i mänden fèn in cà coi machinîsum mudèren. Però, adès, bisâgna stèr ins qualla: i i adròven spass par gratèret in bisâca es i n an pió dâu virtó di nûster nûn: la fantaî e la poesî.

La Taraghéggna

Al cravatèr

Bertén Mandariòl l'êra néd al Bûdri ed San Žvân, dôvv tant ân dâpp ai véns fundè la famâusa scudarî dla "Razza del Soldo" pr i cavâl da câursa.

As vadd che cal nómm, sänza vlair, al galegèva cme un sóvver int l'âria al Bûdri parché, fèn da cén, al fé da vadder d èser atachè ai bajûc cme una sanguattla.

A sagg' ân l'andé vî da cà. Al n andèva pió d acòrd in famajja, parché sò pèder al n avèva inciónni anbiziân ed migliurèr la sò cundiziân: l'êra cuntânt ed vîver da boletèri! A Bertén invèzi, an i êra mâi d avis ed psair mètter âl man in vatta a un bèl magàtt, anc a còst d andèr cânter ala lazz.

L'andé a stèr a Bulâggna int âl Tvâi, a cà da sò ziénna Suntedna, ch'l'avèva fât la vétta fèn a dû o trí ân prémma. Con âl cgnusânz dla ziénna al véns tólt dänter int al gîr pais dla zòna e al taché la sò carîra ch'la l'arèv purtè a dvintèr ón di pió grûs cravatèr ed Bulâggna. In cminzéppi al fé al rufiân a dâu o trai putèn mo, dâpp a un pòc, al mudé camp d ativitè, mitändes int al struzinâg'. In pòc tänp al fé i góbbi, ala fâza dla pòvra zânt ch'i se stianchèven la vétta par riusîr a dèr indrî cal prèstit che tótt i mîs al s infièva cunpâgna un balân.

In cà ai êra sänper un gran vâ e vén ed cliènt che, quand i n arivèven brîsa d'âura ed parzèr i cónt con di bajûc, i purtèven d incòsa: dl ôr e dl'arzintari ed famajja, di quèder e tanta ètra ròba d valâur, ch'la vgnèva méssa int una câmra ed sicurazza ch'al s'êra fât fèr in cantèrina.

Dâpp an avair avò cunpasiân pr inción, indifarânt a tótti âl dşgrâzi di sù cliènt anc s'i s mitèven in žnòc', in tant ân, l'avèva méss da pèrt una furtónina.

Quand ala sîra l avanzêva da par ló, al magnêva in fûria un cuvlén, al dêva trî grî ed cêv int al purtân ed cà, al cucêva al ptân segrêd e al fêva i sêt pirû ch'i purtêven int la câmra ed sicurazza.

Là sâtta, ala mezalûs, al s mitêva a sêder drî dala scrivani int la pultrâina con i brazû, a guardêr tótt chi quèder, cäl scultûr e chi vès antig ch'l êra arivè d âura ed cuchèr a tótti âl sâu véttim. Dâpp un pô l avrêva tótt i casétt di móbil, al cuntêva i bajûc fagând di pactén da zânt, ai lighêva e pò al s divartêva a fêr däl costruziân ed bajûc in vatta al pian d un tavlân lé ed banda. Al pugêva i portazòj pên pèra d anî, brazalétt e pêrel d gran valâur in vatta ala scrivani es al turnêva a méttres a sêder int la pultrâina a guardêr con sudisfaziân tótt al sô capitèl. Al stêva là sâtta par dâli âur, fentânt ch'an sintêva a pasêr al caratân di ruscarû, ch'i fêven un gran sgunbéi int al vudèr i casunétt: al vlêva dîr ch'l'êra âura ed méttèr vî incôsa, turnèr in cà, mandèr zâ un pô ed cafaelât apanna tavvd e afruntèr un'êtra giurnêta.

Al tãnp al pasè acsé in fûria ch'al s truvé vèc' sãnza gnanc adèrsen! Tótt i dé ai êra un mèl nôv e al taché a pinsèr ala môrt. Quand al capé d êser atais ala raîsa di cónt, al pinsé ed pruvèr a cuntratèr la sô sentânza.

Una sîra al s fé al bâgn e al se fté dala fêsta, pr êser un pô pió presentâbil. L andé int al sô arfûg' e al parcé incôsa cme al sòlit, parché al pinsêva che méttèr in mãsstra tótt cal bãn d Idío ai pséss dèr un pô pió ed crèdit e al s mité a sêder int la pultrâina con i brazû.

Al tiré un suspîr pió lóng dal sòlit e al gé:

- Âu Gesó, a cradd pròpi d êser arivè a un smass dala fên. A m métt int âl tâu man e a spêr d êser tratè pr al méi, parché ai ò intenziân ed lasèr tótt sta ròba a dân Zîròlum dla mí paròchia. A l só anca mé che däl vòlt ai ò fât di quí ed travèrs, mo con tótt quasst, al risültè dal mí lavurîr, ch'as vadd qué d atâuren, al prâ fêr còmed a don Zîròlum ch'al vâ sãnper drî a dmandèr di sòld par fêr dal bãn.

Al véssst a inpières un zairc' zelèst, al sinté una sinfunî ed Môzart in sattfãnned e una vâus chelma e autoritèria ch'la géva:

- Con tótt quall t è fât, t è anc al curâg' ed vgnîr da mé? Ît cunvént ch'ai bâsta dères una slavacè e ffîres dala fêsta par méttèr la pällver int i ûc' al pròsum? Crâddet ch'a n al sèva brîsa ch't î andè a arcmandèrt anc da mí mèder? La t l'â détt anca lî che un sugèt cme té al pôl andèr solamânt al Infèren! L é inóttitl ch't rãnp âl scâtel a tótt al Paradîs: nuèter a sãn urganizè tròp bãn par ciapèr däl cantunè. Méttet al còr in pès, cãnpa in spziarî un buslòt ed cramma cãnter âl scutadûr e stièvo!

Al zairc' al svané e Bertén al vanzé in silânzi da par ló ala mezalûs.

Dâpp a un pô, di lagarmón i tachénn a righèri la fâza e a slarghères in vatta al pian dla scrivani: stavòlta la i êra andè bûsa!

Renzo Bovoli

L'ufizéina

Ai ò anc int al nès l udâur dl'ufizéina, un udâur brîsa pròpi gradâvvel, un'armiðdanza ed fêr e grâs, ch'a sintêven anc nuèter, inpieghè aministratîv e comerzièl, anc s'a lavurêven al prémm pian dla palazéina di ufézzi, in dôvv al pian tèra ai êra l'Ufézzi Tècnic, l'Ufézzi Produziân e al Colâud che, par mèz d na scaltéina ed fêr, al comunicheva diretamânt con al gran salân in dôvv âi êra alineè, só trai o quâter fil, âl mâchin operatrîz.

I êren dû mónnd separè: nuèter, i inpieghè, ai pian èlt, lâur, i operèri, a quî bãs. A n magnêven gnanc insâmm: lâur int al lochèl destinè a mãnsa, nuèter diretamânt in vatta al nôstri scrivani. I inpieghè, tótt mâsti, di ufézzi Tècnic e Produziân però i magnêven anca lâur in mãnsa. Alâura, a pinsèri pulid, la separaziân la n êra brîsa stra inpieghè e operèri, mo stra dòn e òmen.

Ai êra però un mumânt ch'a psêven stèr insâmm e l êra, dâpp magnè, al mumânt dal cafâ, parché la machinatta l'êra piazè pròpi in ufizéina, e anc nuètri dòn, travarsè al Colâud, a

psêven andèr zâ par la scaltéina pr andèr a tór al cafâ. E lé, sâuratótt stra i pió zûven, as ridêva e scarzêva. Mé, bèle pió vècia, anc quand avêva sâul 40/45 ân, ai êra tratè con pió rispèt, con al "lî" cómm, d êtra pèrt, a fêva anca mé sîg.

Ai é vló la libartè dla pensiân par tirèrum fòra da cla ghèbia ed formalitè ch'i m avêven insgnè, insâmm al lavurîr da fêr, qualli ch'i l avêven fât prémma ed mé. Lavurîr ch'al cunsistêva int al tgnîr drî ala contabilitè dl'Aziannda, par divèrs ân a man, a "richèlc" (pr al tant calchèr con la bìro ai ò anc un cäl in vatta al dîd ed mèz dla man drétta!), pò, a tachèr dai ân Utanta, col conpiûter.

In pió a tgnêva drî al pèg, fagând al cãnt dâli âur lavurè d'in vatta ai cartlén mercatãnp, e âl fèri, âl malatî, âli asunziân, âl dimisiân, e tótt quall ch'ai andêva drî. I cuntégg' e la stanpa di scartarén i êren pò fât da un "Zãnter Pèg" estèren, mo ai êra mé a purtèr in banca la léssta di aségggn zircolèr da emèttèr, pò a andèri a ritirèr, méttèr int âl bósst e, ai dîs ed tótt i mîs, fêr la distribuziân. Vêrs ali ónng' e trî andêva zâ in Colâud, a m afazêva in vatta al óss dl'ufizéina e, a un mí sagn, i operèri i vgnêven só, ón ala vòlta, a ritirèr la sô bóssta.

Ai vént ed giãmmer, insâmm ala bóssta dla *tredicesima*, ai êra da dèr vî anc al panetân e al spumânt. Ai fó una vòlta che cla distribuziân la vanzé memorâbil. Avêva ciamè a ajutèrum una colèga zâuvna, apanna asónta. Lî, ch'la n psêva brîsa imazinèr d êser ciamè a cal sarvézzi, cal dé la purtêva un mîni stanlén. Ed sicûr al prémm ch'l êra vgnó só a ritirèr bóssta, panetân e spumânt, l avêva spargujè la vusè, e acsé a cla pòvra ragazèla, con gran inbarâz, ai tuché, tótti âl vòlt, ed pighères par tór só la butégggia d int al cartân pugè par tèra, sâtta al sbarlucè maliziãusi dal destinatèri.

Dâpp a cal Nadèl ai n é stè di èter, e la colèga, int cal mãnter dvintè amîga, l'é andè d lóng a ajutèrum a dèr vî i regâl, mo sãnza scurdères, dâpp a cla vòlta, ed méttres indòs un pèr ed brèg lónghi.

La Nócchia d Bastèl

Che blazza al mí pajais!

Âir a sãn andè a fêr una cantadéina a Bûdri e l'ucasiân l'é stè la presentaziân ed dû libèr al intèren dla

Galleria Sant'Agata che, praticamente, l'è stè ricavè dala butaiga da bigunzèr ed mî nòn Pèvel Carpan.

L'è stè tòtta un'emoziàn: prèmma, quand ai ò parchegè la màchina in qualla che una vòlta i ciamèven la *Fòsa*, in dóvv andèven a zughèr da cínno e in dóvv ai fó scate la fòto qué sàtta (al piò cinén a sán mé... con mî fradèl, mî mèder e la Marîsa, la lavuranta ed mî mèder, ch'la fèva la majèra).

Un'ètra emozziàn l'è stè quand, arivànd sàtta al pôrdg dnanz ala nòstra vècia cà, a l'ò caté pèn ed banchètt ch'i vindèven dàli ucarénni, di stufilén, di subiù ed teracòta ed tòtti àl fàta e da tòtt al mánnd! Int la ex cîsa ed Sant'Ègata ai èra un quartatt ed sgnàuri giapunaisi, con indòs un sò ftièri tradizionèl, ch'al sunèven adruvànd ...dàli ucarénni ed Bùdri!

Dapartòtt as sintèva a sunèr e quasst l'è normèl, parché a Bùdri anc i mùr i sànnen dla bòna mùsica. Quand da cínno mé a andèva al *Asilo Infantile Argentina Menarini*, dàpp magnè a fèven una gabanèla stand a sèder a tèvla, con la tèsta apugè sàura un cusén. Quand ai arivèva al mumànt ed dsdères, ai èra un piaefòrt ch'al sunèva una mùsica d'aulza, sunè da una sgnàura òrba, ch'la stèva ed

cà lé avсэн e ch'la vgnèva tòtt i dé a fèr stè sarvézzi da volontèria.

Mo a Bùdri ai èra (e la i é anc...) la *Società Corale Vincenzo Bellini* che, dàpp la guèra, l'avé cme presidànt mî pèder. E pò al Teàter Consorzièl, che adès i én drî a rinfurzèrel par rändrel piò sicùr e, al m à détt al séndic, ch'al turnarà avèrt al públic dal 2020. E vlìv dsurdèr al cunplès di ucarinéssta, ch'i én cgnusó in tòtt al mánnd. Un quel ecezionèl pr un pajais cinén cme Bùdri l'è quasst: l'è avó stra i sù fiù quàter cantànt léric ed valàur internazionèl: la *Renata Mattioli*, *Anselmo Colzani*, *Franco Bordoni* e *Ferruccio Mazzoli*.

Eh, i budriis e la mùsica, ch'la vgnèva stufilè anc sánza strumènt, adruvànd i làber! Un vair mässter l'èra *Ferruccio*, détt Crí, ch'al fèva di zìst e di panìr lavurànd int al sàtt-schèla ed cà nòstra. Dàpp avair fàt fèr pruvéssta ed vénc in barlaida drî al Égg', al s mitèva a sèder int al sò banzòl e, stufilànd cme un usgnòl, al splèva i brèll ed sàliz, al li tajèva e al cminzipièva a intarzèri con una velocitè d'esecuziàn ecezionèl. Ògni tant, però, a Ferúccio ai saltèva zà la cadànna, al dèva i nómmer e alàura ai arivèva un'ambulanza ch'al le carghèva e al le purtèva a fèr un pòc ed fèri a Iómmla, int al manicòmi...

Un èter stufiladàur ecezionèl l'èra *Silvio Bonani*, al magnàn, ch'l avèva la sò butaiga, naigra dāntr e fòra, pròpi in fāza a qualla ed mî nòn. Al cunpagnèva al sò stufilèr con i cùlp dal martèl incānter ai parù ch'èra drî a stagnèr e al dèva la vāus a mî nòn, ch'l arspundèva picciānd in vatta al ancózzen con al mazòl ch'l adruvèva par dèr zà ai zìrc' di tināz.

Quant ed chi pensìr i m én vgnó in amānt air, pedgānd sàtta ai pôrdg dal mî pajais, in dóvv ai ò i arcòrd pió bî dla mî vétta.

Insāmma: che blazza al mî pajais!

F. C.

La siānza di nūster vīc'

Vaddvi (*Scabiosa arvensia*) – vedovine, vedovelle, pianta erbacea di molte varietà, spontanea ne' campi e lungo le siepi dal colle all'alto appennino, coltivata per i fiori. La scabiosa arvensis fu già adoprata in medicina come sudorifero, ora è in disuso. Prima che fiorisca può servire

all'arte tintoria per colorire in verde.
2. (*S. atropurpurea*) vedovine, fior delle vedove, spontanea ne' colli, ne' giardini a fiore doppio.
3. (*S. colombaria*) fior di vedovelle, a fiori ceruleo-porporini, com. fino a Corno alle Scale.
4. (*S. succisa*) altra scabiosa, detta vedovine selvatiche, gallina grassa selvatica, morso del diavolo ecc, facilmente identificabili ne' pascoli freschi, perché si mantiene anche nell'inverno; raccolta per la radice, che può fornire alla tintoria delle lane il colore giallo. Ha avuto reputazione di astringente in certi malanni; ora dimenticata.
Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pānt dla Biānnda

Nómmer 164 dal 2019

Diretāur iresponsābil e limušnìr:

Fausto Carpan

Dséggñ uriginèl:

Lupāmbbol (Wolfango) +

Umberto Sgarzi +

Matitāza (Giorgio Serra)

Coretāur di sbāli: **Bertén d Sèra**

Strulgón eletrònìc: **Āmos d Lèli**

Matéo d Niròz – Silvān d Cavalèrina

Abunamènt par pòsta: almānc 20 € al ān.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto@pontedellabionda.org

**Tòtt i scrètt in dóvv an i é brîsa indichè
l'autāur i én ed Fausto Carpani.**

**Al dizionèri ed riferimānt par cāl paròl
ch'āli én difèzzili da capìr l'è quasst:**

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sīt bulgnis i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

I nostri programmi

Mese di maggio

Giovedì 16 maggio, ore 16,30- presso la sede della Famajja Bulgnaisa (via Barberia 11): Cante e Poesie in dialetto bolognese. A cura di Fausto Carpani, con partecipazione di poeti bolognesi.

Mercoledì 29 maggio, ore 21 – Alla Festa dell'Unità delle Due Madonne Fausto Carpani con il Gruppo Emiliano in concerto.

Giovedì 30 maggio, ore 21 – in piazza Marconi a Calderara di Reno: Fausto Carpani e il Gruppo Emiliano in concerto.

Mese di giugno

Venerdì 7 giugno, ore 21: nella piazza di San Giovanni in Persiceto: Fausto Carpani e il Gruppo Emiliano in concerto.

Sabato 22 giugno, ore 19,30 – Nell'Arena del Navile al Ponte della Bionda si aprono i cancelli per l'inizio della 14° rassegna "Andè bän int al canèl".